

Verslag workshop: Rechten van het kind in de sport

Richtsnoer 2:

De sportfederatie levert de nodige inspanningen om haar trainers/begeleiders, bestuursleden, (jeugd)leden, ouders, supporters en/of andere belanghebbenden actief bewust te maken van het belang van ethiek in de jeugdsport door middel van een gedragscode, draaiboek of ander instrument en doet blijvende inspanning om dit bekend te maken, te bespreken, te implementeren en toe te lichten.

Onder leiding van:

Prof. Dr. Kristine De Martelaer (VUB)

Verslaggever:

Sophie Van Aelst (ICES vzw)

Rechten van het kind in de sport: richtsnoer 2

In de workshop zelf waren we met een twaalfstal personen van diverse federaties. Na een eerste snelle kennismakingsronde bleek al snel dat de meeste federaties de Panathlonverklaring al hadden ondertekend en bekendgemaakt bij hun aangesloten clubs, maar dat het daar vaak bij gebleven was.

Twee zaken hier al:

- 1) De leemte na de ondertekening, m.a.w. hoe houden we de ethiek in de belangstelling en hoe 'controleren' we dat?
- 2) Sommige besturen van federaties moeten nog overtuigd worden van het belang van ethiek in de sport.

We gingen aan de slag met de Panathlonverklaring 'Rechten van het kind in de sport'. Per twee gingen we samen zitten en op een whiteboard noteerden we welke van de items voor ons (onze federatie, onze sport, onze clubs) het gemakkelijkst om te zetten waren naar de praktijk en welke het moeilijkste te verwezenlijken zouden zijn. Dankzij deze methode kwamen al onmiddellijk aangrijpingspunten naar voor waarover gediscussieerd kon worden.

Ter info: Rechten van het Kind in de Sport

Alle kinderen hebben het recht

- Sport te beoefenen
- Zich te vermaken en te spelen
- In een gezonde omgeving te leven
- Waardig behandeld te worden
- Getraind en begeleid te worden door competente mensen
- Deel te nemen aan training die aangepast is aan hun leeftijd, individueel ritme en mogelijkheden
- Zich te meten met kinderen van hetzelfde niveau in een aangepaste competitie
- In veilige omstandigheden aan sport te doen
- Te rusten
- De kans te krijgen kampioen te worden, of het niet te worden

Moeilijk

* 'Recht om sport te beoefenen'

Hier spelen financiële barrières vaak een grote rol. Er zijn wel tal van initiatieven naar kansengroepen, maar deze mensen bereiken blijkt vaak een werk van lange adem en moet via via. Heel veel netwerking, heel tijdsintensief.

* 'Getraind en begeleid te worden door competente mensen'

In de sportclubs zijn nog heel vaak vrijwilligers aan het werk, zonder diploma. De federaties moeten hun trainers blijven motiveren om VTS-cursussen te volgen.

* 'Zich te vermaken en te spelen'

Jonge talenten worden nog te vaak in een competitie geloodst waar ze resultaten moeten halen.

* 'Waardig behandeld te worden'

Omdat je afhankelijk bent van de omgeving, van menselijk gedrag. Het is niet omdat mensen goed opgeleid zijn en weten hoe ze ethisch moeten handelen en kinderen ook zo moeten behandelen dat ze het ook altijd doen.

Welke actiepunten kunnen we hier naar voor schuiven om dat ethisch gedrag zoveel mogelijk te bekomen? Hoe kunnen we ingrijpen indien er iets verkeerd loopt? Welke aangrijpingspunten hebben we dan nodig? Er moet iets formeels vastgelegd worden, een aanvoelen/buikgevoel volstaat hier niet. We hebben een gedragscode nodig waarnaar we kunnen verwijzen.

Dit bracht ons onmiddellijk bij een concreet doel: gedragscodes.

In de Vlaamse Judofederatie zijn ze gestart met een coachcursus en een coachcode. Dit is een eerste stap. De federatie hoopt dat de info die in deze eerste stap meegegeven wordt verder doorstroomt naar ouders en andere mensen rond de mat.

Voorbeeld uit het voetbal: hier staat in de gedragscode dat alle spelers 50% van de tijd speelgelegenheid moeten krijgen. Er is ook een sociale controle.

De Voetbalfederatie Vlaanderen verdeelt een opleidingspakket met charters gekoppeld aan een infoavond. In het pakket zit een dvd over fungehalte in de sport, informatie over blessurepreventie, nuttige zaken...

Hoe volg je het ethisch handelen op en hoe kan je eventueel sanctioneren indien dit nodig blijkt?

Moet een federatie een kanaal hebben waar je terecht kunt met klachten?

Waar kan iemand terecht met een klacht of een ongenoegen? De club? De federatie? Een vertrouwenspersoon, een tuchtcommissie?

Wat doe je met ouders die zelf niet ethisch handelen? Federaties hebben de taak om probleemouders aan te pakken.

Wat doe je met supertalenten die misbruik maken van hun positie en daarin gesteund worden door hun ouders? Moet je dan als federatie een voorbeeld stellen en hen bv. niet uitsturen naar internationale wedstrijden? Dan moet het bestuur van de federatie volledig achter deze beslissing staan. Ook hier is het behalen van medailles soms belangrijker dan de ethiek.

Wat doen we met naleven van gevaarlijke reglementen? Wat doen we met onze afhankelijkheid van internationale federaties, koepels?

Bv. in een internationale wedstrijd skeeleren wordt bijna altijd geduwd en dat wordt zelden bestraft. Moeten we dan onze Vlaamse atleten leren skeeleren zonder duwen en trekken? Uiteindelijk moeten ze ook internationaal ook hun mannetje kunnen staan. Hier is opnieuw die vraag hoever we hierin gaan. Afwegen commerce tegenover ethiek.

Twee momenten: tijdens de competitie en tijdens een infomoment (formeel of informeel)

We kunnen bij het uitwerken van ethiek in de sport ook te rade gaan bij andere actoren, bij andere omgevingen: bv. de school, de gemeente, de lokale omgeving, de jeugdbewegingen...

Aandachtspunten:

*Geen Papierwinkel en Positieve Boodschappen:

De sportfederaties moeten ervoor zorgen dat de ethiek geen papierwinkel wordt.

We moeten leuke initiatieven, tools uitwerken. We denken bv. aan tekeningen die we door de jongeren zelf laten maken, een brevet, ...

Het luik ethiek moet ook 'positief' blijven, een positieve sfeer uitstralen, niet bestraffend.

* Ouders belangrijk

We moeten ook de ouders meekrijgen. Meestal is er tijdens de trainingen geen probleem met de kinderen en jongeren zelf. Veelal komen die pas als er een wedstrijd is, met roepende ouders langs de sportvloer of langs de lijn.

* Kleine budgetten

We moeten op zoek naar ingrepen en acties die ook niet te zwaar op het budget wegen. Zo zal de Vlaamse Badmintonliga een ethische quiz met vijf eenvoudige vragen op de website zetten. Vraag is hier ook meteen: wie maakt die vragen op en wie geeft daar feedback op?

Ben jij een "Be Cool play Fair" badmintonner?

Antwoord volgende vragen correct en zet je de naam bij de lijst van "Be Cool play Fair"-badmintonner

Conclusie

Het uiteindelijke doel van Ethisch sporten is een mentaliteitswijziging bekomen.

We moeten verschillende gedragscodes opmaken.

- Prioritair:
- voor sporters
 - voor trainers
 - voor ouders

We kunnen de sporters een gedragscode laten ondertekenen: bv. zoals de belofte bij de scouts. Misschien ook een belofteteken ontwerpen dat we kunnen opspelden of opnaaien.

>> Een taak voor het Team MVS: algemeen ontwerp dat door de sportfederaties zelf uitgedeeld kan worden. Iets sportoverstijgend ontwerpen.

Moeten we werken met een symbool dat blijft, een actie die consequent dezelfde blijft of moeten we met prikken werken, vernieuwende elementen waardoor de aandacht hoog blijft.

Een kalender, principe verjaardagskalender is een goed idee. Het is iets blijvends, maar biedt tegelijk maandelijks nieuwe prikkels.

Opmerking: VTS zou het luik ethiek moeten aanbieden

Ook in de opleiding

Ook in de actieve werkvormen

Zou het een idee zijn om aan het einde van een VTS-cursus een bijkomende opleidingsavond te organiseren omtrent ethiek na dewelke het diploma wordt uitgereikt.